

Odsjek za sociologiju
Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Naziv kolegija: SOCIOLOGIJA ETNIČKIH ODNOSA

ECTS bodovi: 6

Jezik: hrvatski

Trajanje kolegija: zimski semestar, ak. god. 2017./2018.

Studij: diplomski studij

Status kolegija: izborni kolegij

Oblik nastave: predavanja i seminari (2+2)

Nositelj kolegija: doc. dr. sc. Tijana Trako Poljak

Konzultacije: srijeda 10:00h-11:00h

Soba: C-213

Telefon: (01) 4092-176

E-mail: ttrako@ffzg.hr

Ciljevi kolegija: Usvajanje temeljnih znanja o teorijskim pristupima i empirijskim radovima koji se tiču etničkih odnosa; poznavanje dinamike etničkog i nacionalnog identiteta u rasponu od povijesnih izvora do suvremenih oblika u kontekstu globalizacije; razumijevanje etničkih odnosa u komparativnoj perspektivi; osposobljavanje za upotrebu teorijskih koncepata i metodoloških instrumenata u svrhu izrade samostalnih radova, uključujući seminarske i završne, s područja etničkih odnosa.

Uloga kolegija u ukupnom kurikulumu: Kolegij predstavlja jednu od posebnih sociologija te kao takav omogućuje primjenu dosad stečenih teorijskih i metodoloških znanja i vještina te doprinosi njihovu daljnjem razvijanju i razvija sposobnosti njihove primjene na nove sadržaje i probleme.

Sadržaj kolegija: Osnovni pojmovi i njihov historijat s posebnim obzirom na interpretaciju etnosa, rase i nacije u klasičnoj sociologiji. Počeci discipline u SAD i teorem ciklusa rasnih ili etničkih odnosa. Europski kontekst i autori koji otkrivaju značaj nacije i nacionalizma u tvorbi kolektivnog identiteta suvremenih društava i država. Mitovi o porijeklu naroda i suvremena istraživanja etnogeneze. Glavne teorije o izvorima nacije i nacionalizma. Glavni modeli objašnjenja etničkih sukoba, kao i mirnih odnosa. Teorije i modeli socijalnog identiteta i njihova primjena u proučavanju etničkog identiteta i njegove dinamike. Izbor različitih područja u svijetu u svrhu primjene teorijskih pristupa i eksplanatornih modela kroz odabir različitih studija slučajeva koji sadrže određenu teorijsku dimenziju ili model. Pitanje etničkih odnosa u Hrvatskoj s posebnim obzirom na područja mirne (poslijeratne) integracije.

Obavezna literatura:

1. Gellner, Ernst. (1998). *Nacije i nacionalizam*. Zagreb: Politička kultura.
2. Anderson, Benedict. (1990). *Nacija – zamišljena zajednica*. Zagreb: Školska knjiga.
3. Wehler, Hans-Ulrich. (2005). *Nacionalizam. Povijest, oblici, posljedice*. Zagreb: Naklada Jesenski i Turk.
4. Supek, Rudi. (1991). *Društvene predrasude i nacionalizam* (1. i 2. dio). Zagreb: Globus.
5. Banac, Ivo. (1988). *Nacionalno pitanje u Jugoslaviji* (1.-3.dio). Zagreb: Globus.
6. Katunarić, Vjeran. (2003). *Sporna zajednica. Novije teorije o naciji i nacionalizmu*. Zagreb: Jesenski i Turk.

Izborna literatura:

1. Čačić-Kumpes, J. (ur.). (1999). *Kultura, etničnost, identitet*. Zagreb: Institut za migracije i narodnosti.
2. *Europa i nacionalizam: nacionalni identitet naspram nacionalnoj netrpeljivosti*. (2000). Međunarodni simpozij Europa i nacionalizam, Korčula, 21.-28. 9. 1998. Zagreb: Durieux.
3. Gellner, Ernest. (1996). *Encounters with Nationalism*. Oxford: Blackwell Publishers.
4. Harris, Nigel. (1990). *National Liberation*. Reno: University of Nevada Press.
5. Heršak, Email (ur.). (1999). *Etničnost i povijest*. Zagreb: Institut za migracije i narodnosti.
6. James, Paul. (1996). *Nation Formation: Towards a Theory of Abstract Community*. London: Sage.
7. Jenkins, Richard. (1997). *Rethinking Ethnicity: Arguments and Explorations*. London: Sage.
8. Kalanj, Rade. (2008). *Modernizacija i identitet*. Zagreb: Politička kultura.
9. Kedourie, Elie. (1993). *Nationalism*, 4th ed. Oxford: Blackwell Publishers.
10. Macrone, David. (2000). *The Sociology of Nationalism: Tomorrow's Ancestors*. London: Routledge.
11. Plessner, Helmuth. (1997). *Zakašnjela nacija: o političkoj zavodljivosti građanskog duha*. Zagreb: Naprijed.
12. Seton-Watson, Hugh. (1980). *Nacije i države: ispitivanje porijekla nacija i politike nacionalizma*. Zagreb: Globus.
13. Smith, Anthony D. (1991). *National Identity*. Reno: University of Nevada Press.
14. Smith, Anthony D. (1999). *Myths and Memories of the Nation*. New York: Oxford University Press.
15. Steinberg, Stephen. (1989). *The Ethnic Myth: Race, Ethnicity, and Class in America*. Boston: Beacon Press.

Način izvođenja kolegija: U realizaciji kolegija, osim predavanja i seminara, koristit će se i metode rasprave i prezentacije uz pomoć suvremenih tehničkih pomagala (power point, dokumentarni filmovi i sl.). Poticat će se kritičko čitanje, analiza i diskusija literature.

Način polaganja ispita: Seminarski rad, dva kolokvija tijekom semestra, usmeni ispit. Studenti odabiru jedan rad iz *Popisa seminarske literature* i izlažu ga usmeno pred seminarom (uvjet za završetak kolegija). Pismeno predaju samo sinopsis seminara (upute usmeno). Tijekom semestra dva kolokvija koji pokrivaju teme kroz literaturu obrađenu na predavanjima i seminarima. Studenti koji nisu pristupili jednom ili oba kolokvija, nisu položili jedan ili oba kolokvija, ili su nezadovoljni dobivenom završnom ocjenom (prosječna ocjena oba kolokvija), pristupaju završnom pismenom ispitu.

Dolasci i sudjelovanje: Dolasci na predavanja i seminare su obavezni. Izostanci više od tri puta s predavanja ili seminara moraju se opravdati a više od šest puta smatra se nedovoljnim dolascima za ispunjenje uvjeta za završetak kolegija. Pratit će se aktivno sudjelovanje studenata u ispunjenju zadataka i zalaganju u nastavi, što može utjecati na završnu ocjenu.

Ostale informacije

Dostupnost materijala i obavijesti: Literatura za kolegij bit će dostupna u Knjižnici Filozofskog fakulteta. Ako neki od tekstova nisu dostupni molimo da ih potražite u drugim knjižnicama (Knjižnice grada Zagreba, NSK) ili se pravovremeno javite izvođačima kolegija. Ostale materijale, zadatke i relevantne obavijesti moći ćete pronaći na web stranicama Sustava za učenje na daljinu „OMEGA“ (*šifra usmeno*).

Konzultacije: Osim u vrijeme konzultacija, studenti pitanja mogu uputiti e-mailom ili telefonom. Molimo da SUBJECT e-maila uvijek glasi „ETNO – tema emaila, npr. sinopsis seminara ili sl.“.

Akademsko poštenje (integritet): Studente smatramo budućim ravnopravnim akademskim građanima i građankama, status koji sa sobom nosi određena prava, ali i obveze. S obzirom na to, ako se pokaže da je student/ica podlegao/la nekom od oblika akademskog nepoštenja bit će sankcioniran/a, u skladu s težinom prijestupa.

Pod akademskim nepoštenjem prvenstveno se misli na:

- prepisivanje seminarskog rada, kolokvija, itd.;
- plagiranje tuđeg rada ili dijelova rada (ne stavljanje u navodnike dijelova rada koji su preuzeti iz drugih izvora, nenavodjenje izvora iz kojih su dijelovi rada preuzeti ili parafrazirani, kao i prijevod dijelova tuđih radova bez navođenja izvora iz kojih je prevedeno); te
- ostale oblike navedene u: „Pravilnik o stegovnoj odgovornosti studenata“. (2006). URL: <http://www.ffzg.hr/dokument/index.php?cid=1804&page=1>

***

Raspored i sadržaj kolegija (*odabрати samo 1 naslov iz sivih kućica za izlaganje III mogućnost odabira slobodne teme u dogovoru s nositeljem kolegija*):

Tjedan	Predavanja	Popis seminarske literature
1.	Upoznavanje s programom, literaturom, organizacijom i načinom izvođenja nastave. Dogovor o praktičnom radu i preuzimanje seminara.	
2.	Uvodno predavanje. Temeljni pojmovi i teorijski pristupi u izučavanju (među)etničkih i nacionalnih odnosa.	Dokumentarni film.
3.	Teorijski pristupi u proučavanju etničkih odnosa, nacije i nacionalizma; primordijalizam.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Geertz, C. (1998). <i>Tumačenje kultura</i>. Beograd: Čigoja štampa. pogl. 9 i 10. 2. Berghe, P. L. van den. (1995). Does Race Matter? <i>Nations and Nationalism</i>, 1(3):357-368. 3. Berghe, P. L. van den. (1997). Rehabilitating Stereotypes. <i>Ethnic & Racial Studies</i>, 20 (1):1-16. 4. Smith, A. D. (2003). <i>Nacionalizam i modernizam. Kritički pregled suvremenih teorija nacija i nacionalizma</i>. Zagreb: Biblioteka Politička misao. (odabrati jednog od autora perenijalizma i obraditi uz dodatnu literaturu: npr. Horowitz, Shils...) 5. Tomašić, D. (1997). <i>Politički razvitak Hrvata</i> (1938). Zagreb: Jesenski i Turk. (2. i 3. dio) 6. Rendić-Miočević, I. Slovo o hrvatskoj matrix. U: Heršak, E. (ur.), <i>Etničnost i povijest</i>. Zagreb: Institut za migracije i narodnosti. str. 95-115. 7. Rendić-Miočević, I. (2006). <i>Hrvatski identitet. Trajnost i fluidnost. Usporedba Kvarnera i gorske Dalmacije</i>. Rijeka: Adamić.
4.	Etnosimbolizam	<ol style="list-style-type: none"> 8. Smith, A. D. (1999). <i>Myths and Memories of the Nation</i>. New York: Oxford University Press. 9. Smith, A. D. (1998). <i>Nacionalni identitet</i>. Beograd: Čigoja štampa. 10. Hutchinson, J. (2004). Myth Against Myth: The Nation as Ethnic Overlay. <i>Nations and Nationalism</i>, 10(1-2):109-123. 11. Guibernau, M. (2004). Anthony D. Smith on Nations and National Identity: A Critical Assessment. <i>Nations and Nationalism</i>, 10(1-2):125-141.
5.	Modernizam i njegove varijante: instrumentalizam, funkcionalizam, konstruktivizam.	<ol style="list-style-type: none"> 12. Gellner, E. (1998). <i>Nacije i nacionalizam</i>. Zagreb: Politička kultura. 13. Gellner, E. (1994). <i>Encounters with Nationalism</i>. Basil Blackwell. 14. O'Leary, B. (1998). Ernest Gellner's Diagnoses of Nationalism: A Critical Overview. U: J. A. Hall (ur.), <i>The State of the Nation. Ernest Gellner and the Theory of Nationalism</i>. Cambridge University Press. str. 40-90. 15. The Nation: Real or Imagined? The Warwick Debates on Nationalism. (1996). <i>Nations and Nationalism</i>, 2(3):357-357. 16. Renan, E. (1996). What Is a Nation? U: Geoff Eley i Ronald Grigor

		<p>Suny (ur.), <i>Becoming National: A Reader</i>. Oxford: Oxford University Press. str. 41–55.</p> <p>17. Grgurinović, I. (2007). Načini konstruiranja Drugoga u putopisu «Crno janje, sivi sokol» Rebecce West. <i>Etnološka istraživanja</i>, 1(12-13):147-158.</p>
6.	Modernizam II; „zamišljena zajednica“	<p>18. Anderson, B. (1990). <i>Nacija – zamišljena zajednica</i>. Zagreb: Školska knjiga.</p> <p>19. Hobsbawm, E. J. i Ranger, T. O. (2012). <i>The Invention of Tradition</i>. Cambridge: Cambridge University Press.</p> <p>20. Kedurie, E. (1994). <i>Nationalism</i>. Basil Blackwell.</p> <p>21. Miller, N. (2006). The Historiography of Nationalism and National Identity in Latin America. <i>Nations and Nationalism</i>, 12(2):201-221.</p> <p>22. Korunić, P. (2006). <i>Rasprava o izgradnji moderne hrvatske nacije. Nacija i nacionalni identitet</i>. Slavonski Brod: Hrvatski institut za povijest. str. 32-57, 317-386.</p>
7.	Novije teorijske rasprave; mikro-sociološki pristupi.	<p>23. Greenfeld, L. (1992). <i>Nationalism. Five Roads to Modernity</i>. Harvard University Press.</p> <p>24. Rihtman-Auguštin, D. i Capo, J. (2004). <i>Ethnology, Myth and Politics: Anthropologizing Croatian Ethnology</i>. Aldershot: Ashgate.</p> <p>25. Brubaker, R. (2008). <i>Nationalist Politics and Everyday Ethnicity in a Transylvanian Town</i>. Princeton: Princeton University Press.</p> <p>26. Billig, M. (1995). <i>Banal Nationalism</i>. London: Thousand Oaks.</p>
8.	Nacionalni simbolizam; hrvatski simbolički identitet	<p>27. Trako Poljak, T. (2016). <i>Hrvatski simbolički identitet</i>. Zagreb: TIMpress.</p> <p>28. Skoko, B. (2009). <i>Država kao brend. Upravljanje nacionalnim identitetom</i>. Zagreb: Matica Hrvatska.</p> <p>29. Jareb, M. (2010). <i>Hrvatski nacionalni simboli</i>. Zagreb: Alfa i Hrvatski institut za povijest.</p> <p>30. Peić-Čaldarović, D. i Stančić, N. (2011). Povijest hrvatskoga grba. Hrvatski grb u mijenama hrvatske povijesti od 14. do početka 21. stoljeća. Zagreb: Školska knjiga.</p> <p>31. Kertzer, D. I. (1988). <i>Ritual, Politics, and Power</i>. New Haven, CT: Yale University Press</p> <p>32. Geisler, M. (ur.). (2005). <i>National Symbols, Fractured Identities: Contesting the National Narrative</i>. Middlebury: Middlebury College Press.</p> <p>33. Elgenius, G. (2011). <i>Symbols of Nations and Nationalism: Celebrating Nationhood</i>. New York: Palgrave Macmillan.</p>
9.	Tipovi etničkih odnosa; uzroci i posljedice etničkih sukoba	<p>34. Maxwell, W. i Shammass, D. (2007). Research on Race and Ethnic Relations Among Community College Students. <i>Community College Review</i>, 34(4).</p> <p>35. Belanger, S. i Pinard, M. (1991). Ethnic Movements and Competition Model: Some Missing Links. <i>American Sociological Review</i>, 56(4):446-457.</p> <p>36. Mitchell, P. (1995). Party competition in an ethnic dual party system. <i>Ethnic & Racial Studies</i>, 18(4).</p> <p>37. Kolstø, P. (2008). Nationalism, Ethnic Conflict, and Job Competition: Non-Russian Collective Action in the USSR Under Perestroika. <i>Nations and Nationalism</i>. 14(1):151-169.</p> <p>38. Wimmer, A. (2002). <i>Nationalist Exclusion and Ethnic Conflict: Shadows of Modernity</i>. Cambridge: Cambridge University Press.</p> <p>39. Nagel, J. (1995). Resource Competition Theory. <i>American Behavioral Scientist</i>, 38(3):442-459.</p> <p>40. Chandra, K. (2001). Ethnic Bargains, Group Instability, and Social Choice Theory. <i>Politics & Society</i>, 29(3):337-362.</p> <p>41. Kim, Y. Y. (2006). From Ethnic to Interethnic: The Case for Identity Adaptation and Transformation. <i>Journal of Language and Social Psychology</i>, 25(3):283-300.</p> <p>42. Horowitz, D. L. (2000). <i>Ethnic Groups in Conflict</i>. University of California Press. pogl. 1-2.</p> <p>43. Horowitz, D. L. (2000). <i>Ethnic Groups in Conflict</i>. University of California Press. pogl. 7-8.</p>

		<p>44. Horowitz, D. L. (2000). <i>Ethnic Groups in Conflict</i>. University of California Press. pogl. 9-10.</p> <p>45. Horowitz, D. L. (2000). <i>Ethnic Groups in Conflict</i>. University of California Press. pogl. 11-13.</p>
10.	Etnički odnosi i nacionalizam u različitim dijelovima Europe	<p>46. Greenfeld, L. (1992). <i>Nationalism. Five Roads to Modernity</i>. Harvard University Press. (slučajevi Engleske, Francuske, Rusije, Njemačke)</p> <p>47. Cuisenier, J. (1996). <i>Etnologija Evrope</i>. Beograd: Biblioteka XX vek.</p> <p>48. Milardović, A. i Vukić, A. (1998). <i>Manjine u Europi: dokumenti</i>. Zagreb: Institut za migracije i narodnosti.</p> <p>49. Daun, A. i Jansson, S. (ur.). (2004). <i>Europljani: kultura i identitet</i>. Zagreb: Naklada Jesenski i Turk.</p> <p>50. Campos, N. F. i Kuzeyev, V. S. (2007). On the Dynamics of Ethnic Fractionalization. <i>American Journal of Political Science</i>, 51(3):620-639.</p> <p>51. Naimark, N. M. (2002). <i>Fires of hatred. Ethnic Cleansing in Twentieth Century Europe</i>. Harvard University Press.</p>
11.	Etnički odnosi na prostoru bivše Jugoslavije; Hrvatska	<p>52. Katunarić, V. i Banovac, B. (2004). Conflicts and Peace in Multiethnic Cities of the Former Yugoslavia: A Case Study. U: Mesić, M. (ur.), <i>Perspectives of Multiculturalism. Western & Transitional Countries</i>. Zagreb: FF Press, Croatian Commission for UNESCO, 181-199.</p> <p>53. Banac, Ivo. (1988). <i>Nacionalno pitanje u Jugoslaviji (1.-3.dio)</i>. Zagreb: Globus.</p> <p>54. Sekulić, D., et al. (2004). <i>Sukobi i tolerancija</i>. Zagreb: Naklada Jesenski i Turk.</p> <p>55. Sokolović, Dž. i Bieber, F. (ur.). (2001). <i>Reconstructing Multiethnic Societies: The Case of Bosnia-Herzegovina</i>. Aldershot: Ashgate.</p> <p>56. Slack, J. A. I Doyon, R. R. (2001). Population Dynamics and Susceptibility for Ethnic Conflict: The Case of Bosnia and Herzegovina. <i>Journal of Peace Research</i>, 38(2):139-161.</p> <p>57. Dallago, B. i Uvalic, M. (1998). The Distributive consequences of nationalism: The case of former Yugoslavia. <i>Europe-Asia Studies</i>, 50(1):71-91.</p> <p>58. Raduški, N. (2003). Etnička slika Srbije – popis 2002. godine. <i>Migracijske i etničke teme</i>, 2-3. (Usporediti podatke za Srbiju 1991./2002. s podacima iz popisa stanovništva Hrvatske 1991./2001.).</p> <p>59. Mesić, M. (2004). Minorities in Croatia and the Challenges of Multiculturalism. U: Mesić, M. (ur.), <i>Perspectives of Multiculturalism. Western & Transitional Countries</i>. Zagreb: FF Press, Croatian Commission for UNESCO.</p> <p>60. Skoko, B. (2010). <i>Hrvatska i susjedi: kako Hrvatsku doživljavaju građani i mediji u Bosni i Hercegovini, Crnoj Gori, Makedoniji, Sloveniji i Srbiji</i>. Zagreb: AGM.</p> <p>61. Cifrić, I., Trako Poljak, T. i Klasnić, K. (2013). <i>Hrvatski identitet u promjeni?</i> Zagreb: Biblioteka Razvoj i okoliš.</p>
12.	Etnički odnosi na prostoru Balkana / Jugoistočne Europe	<p>62. McIntosh, M. E., et al. (1995). Minority Rights and Majority Rule: Ethnic Tolerance in Romania and Bulgaria. <i>Social Forces</i>, 73(3):939-967.</p> <p>63. Pavlaković, V., et al. (2016). <i>Strategije simbolične izgradnje nacije u državama Jugoistočne Europe</i>. Zagreb: Srednja Europa.</p> <p>64. Cvijić, J. (1981). The Zones of Civilization of the Balkan Peninsula. <i>Geographical Review</i>, 5(6):470-482.</p> <p>65. Mazower, M. (2003). <i>Balkan: kratka povijest</i>. Zagreb: Srednja Europa.</p> <p>66. Luketić, K. (2013). <i>Balkan: od geografije do fantazije</i>. Zagreb: Algoritam.</p> <p>67. Bocoglu, N. K. (ur.) (2000). <i>The Image of the Turk in Europe from the Declaration of the Republic in 1923 to the 1990s</i>. Istanbul: The Isis Press.</p> <p>68. Bringa, T. (2009). <i>Biti Musliman na bosanski način</i>. Zagreb, Sarajevo: Šahinpašić.</p>
13.	O (post)konfliktnim procesima u	<p>69. Walker, B. M. (2007). "Ancient Enmities" and Modern Conflict:</p>

	Sjevernoj Irskoj.	History and Politics in Northern Ireland. <i>Nationalism & Ethnic Politics</i> , 13(1):103-128. 70. Todd, J., et al. (2006). Fluid or Frozen? Choice and Change in Ethno-National Identification in Contemporary Northern Ireland. <i>Nationalism & Ethnic Politics</i> , 12(3/4):323-346.
14.	Većine i manjine u Srednjoj Europi; položaj Roma	71. Walas, T. (ur.). (1995). <i>Stereotypes and Nations</i> . Cracow: International Cultural Centre. (članak Jana Bertinga i Christiane Villain-Gandossi) 72. Walas, T. (ur.). (1995). <i>Stereotypes and Nations</i> . Cracow: International Cultural Centre. (članak o Poljacima-Česima-Madžarima-Litvancima-Ukrajincima...) 73. Blasko, A. M. i Januaskiene, D. <i>Political Transformation and Changing Identities in Central and Eastern Europe</i> . 74. Jacobs, D. (2000). Multinational and polyethnic politics entwined: minority representation in the region of Brussels-Capital. <i>Journal of Ethnic & Migration Studies</i> , 26(2):289-304. 75. Cartrite, B. (2002). Contemporary Ethnopolitical Identity and the Future of the Belgian State. <i>Nationalism & Ethnic Politics</i> , 8(3):43-71. 76. Droppova, Lj. i Parikova, M. (ur.). (1994). <i>Ethnocultural processes in Central Europe in 20th century</i> . Bratislava: Comenius University.
15.	Stara i nova žarišta etničkih sukoba u Rusiji; baltičke zemlje	77. Roeder, P. (1991). Soviet Federalism and Ethnic Mobilization. <i>World Politics</i> , 43(2):196-232. 78. Stepanov, V. (2000). Ethnic Tensions and Separatism in Russia. <i>Journal of Ethnic and Migration Studies</i> , 2. 79. Giuliano, E. (2005). Islamic Identity and Political Mobilization in Russia: Chechnya and Dagestan Compared. <i>Nationalism & Ethnic Politics</i> , 11(2):195-220. 80. Clemens Jr. i Walter, C. (2003). Comparative Repression and Comparative Resistance: What Explains Survival? <i>Nationalism & Ethnic Politics</i> , 9(3):74-101. 81. Brüggemann, K. (2003). Leaving the 'Baltic' States and 'Welcome to Estonia'. <i>European Review of History</i> , 2.
16.	Globalizacija i nacionalizam; metodološki nacionalizam	82. Blimes, R. J. (2006). The Indirect Effect of Ethnic Heterogeneity on the Likelihood of Civil War Onset. <i>Journal of Conflict Resolution</i> , 50(4):536-547. 83. Walter, B. F. (2004). Does Conflict Beget Conflict? Explaining Recurring Civil War. <i>Journal of Peace Research</i> , 41(3):371-388. 84. Mousseau, D. Y. (2001). Democratizing with Ethnic Divisions: A Source of Conflict? <i>Journal of Peace Research</i> , 38(5):547-567. 85. Smith, A. D. (1990). Towards a Global Culture? U: M. Featherstone, <i>Global Culture. Nationalism, Globalization and Modernity</i> . Sage. str. 171-192. 86. Appadurai, A. (1990). Disjuncture and Difference in the Global Cultural Economy, U: M. Featherstone, <i>Global Culture. Nationalism, Globalization and Modernity</i> . Sage. str. 295-310. 87. Castells, M. (2002). <i>Moć identiteta</i> . Zagreb: Golden marketing. str. 11-75. 88. Castells, M. (2003). <i>Internet galaksija</i> . Zagreb: Naklada Jesenski i Turk. str. 271-295. 89. Beck, U. (2004). <i>Moć protiv moći u doba globalizacije</i> . Zagreb: Školska knjiga. pogl. 2. 90. Wimmer, A. i Glick Schiller, N. (2003). Methodological Nationalism, the Social Sciences, and the Study of Migration: An Essay in Historical Epistemology". <i>International Migration Review</i> , 37(3):576-610. 91. Mesić, M. (2007). Metodološki kozmopolitizam versus metodološki nacionalizam. <i>Revija za sociologiju</i> , 3(1-2):71-83.
17.	Pregled obrađenih tema u kolegiju. Studentsko referiranje o iskustvima rada u kolegiju. Zaključni dogovori (oko završnog ispita, studentskih obveza, i sl.).	